

تأثیر سنت و فرهنگ بر شکل گیری حرایم خانه های تاریخی (با تأملی بر خانه های تاریخی اردبیل)

احمد میرزا کوچک خوشنویس^{۱*}، مونا خیر خواهیان^۲

۱- استادیار پژوهشگاه میراث فرهنگی، (a.m.khoshnevis@gmail.com)

۲- مونا خیر خواهیان (دانشجوی ارشد)، (Islamic azad university-Tehran north branch, m.kheirkhahian@yahoo.com)

چکیده

شکل گیری حرایم در خانه های سنتی ایرانی اسلامی، براساس فرهنگ و مجموعه ی باورها و اعتقادات، آداب و رسوم و سنتهای خاص این مرز و بوم بوده است. در فرهنگ و سنت ایرانی اسلامی، طراحی فضاها و نحوه چیدمان عناصر کالبدی خانه ها به اصول ارزشمندی چون مهمان نوازی، ارتباط با طبیعت، و اصل محرمیت که جز لاینفک این معماری است، توجه شده است. در این تحقیق سوال اصلی این است که آیا جهت حفظ محرمیت، نوعی چیدمان عناصر کالبدی همانطور که در گذشته معماری خانه های سنتی نیز مورد استفاده بود، باید مورد توجه قرار گیرد؟ فرضیه تحقیق در پاسخ به این سوال بر این باور است که فرهنگ، سنت و نمود ارزشهای اصیل ایرانی اسلامی، جهت حفظ محرمیت مورد نظر مردم مسلمان ایران، نیازمند استفاده از تجربه خانه های سنتی در چیدمان فضاها می باشد و برای اثبات آن به گونه شناسی عناصر مهم در طبقه بندی عرصه های عمومی و خصوصی در نمونه های مورد مطالعه در خانه های تاریخی شهر اردبیل می پردازد. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که اگرچه تاثیر این موارد در طراحی خانه های امروزی به علت نفوذ فرهنگ غربی در معماری اصیل ایرانی کمرنگ شده است، هنوز نیز می توان در پی تحول در سبک معماری خانه های ایرانی اسلامی، اصلی ترین مفاهیم فکری را در شکل گیری کالبد معماری خانه ها به نمایش گذاشت و شاهد حفظ حریم های خصوصی در زندگی و سنتهای ایرانی اسلامی بود. روش تحقیق توصیفی و جمع آوری اطلاعات با استفاده از روش میدانی و کتابخانه ای میباشد.

کلمات کلیدی: فرهنگ، سنت، اصول محرمیت، خانه های تاریخی، اردبیل